

FINANSTILSYNET

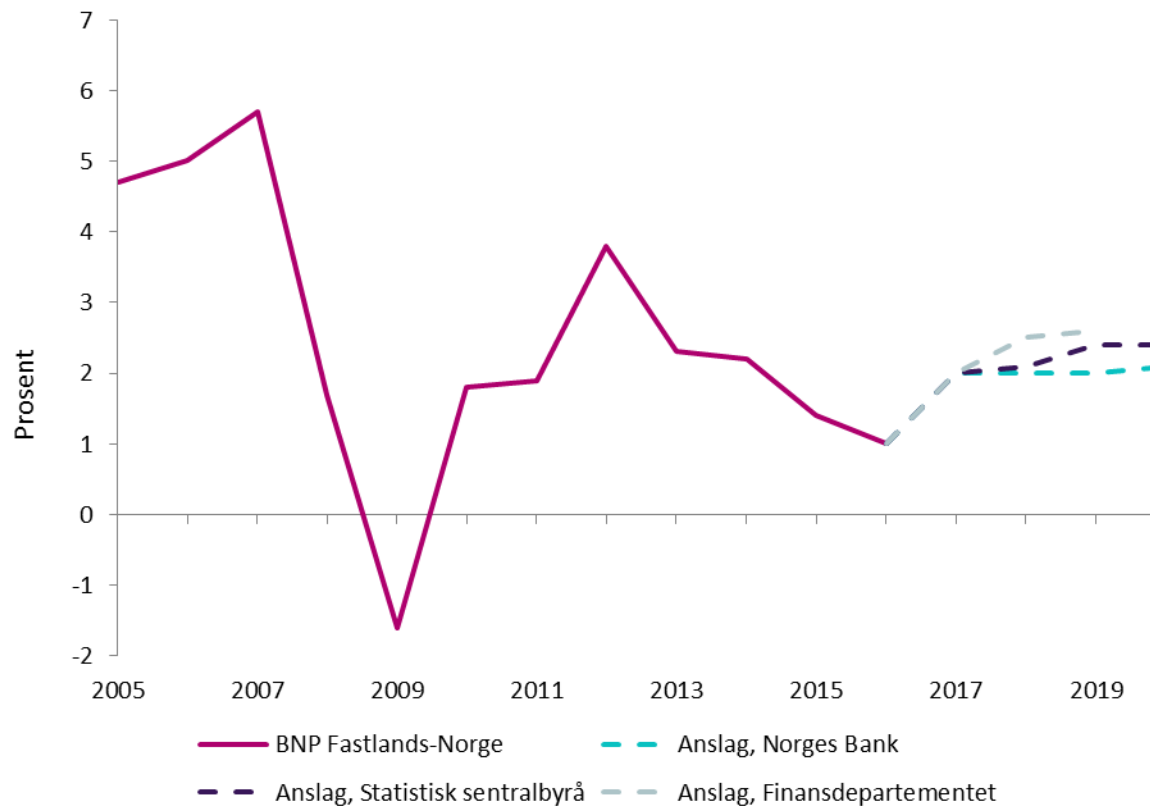
THE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAY

Pressekonferanse 29. november 2017

Finansielt utsyn, november 2017

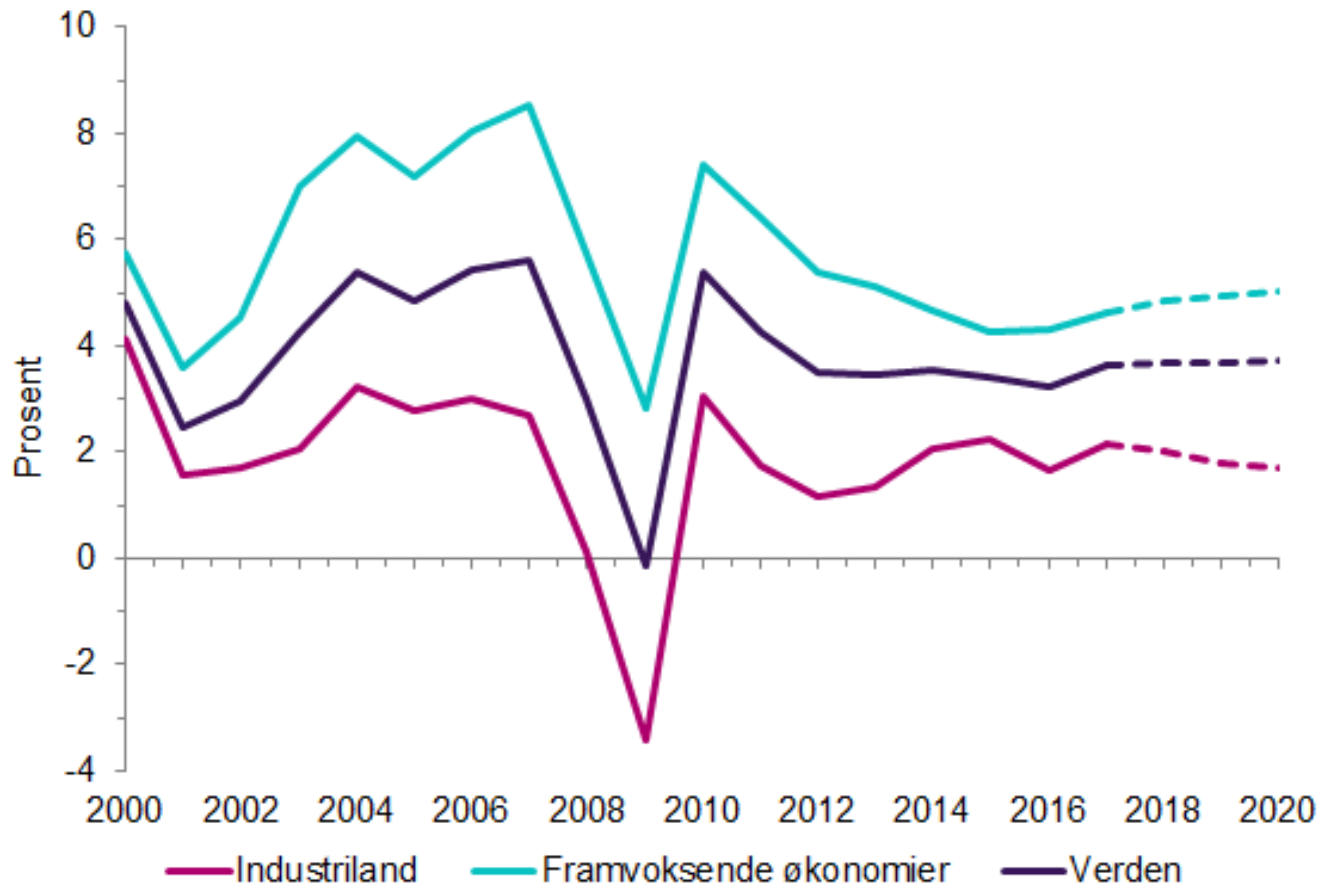
Finanstilsynsdirektør Morten Baltzersen
Direktør for bank- og forsikringstilsyn Emil Steffensen

Økonomisk vekst i Norge

Kilder: Statistisk sentralbyrå, Finansdepartementet og Norges Bank

BNP-vekst og prognoser (IMF)

Kilde: IMF

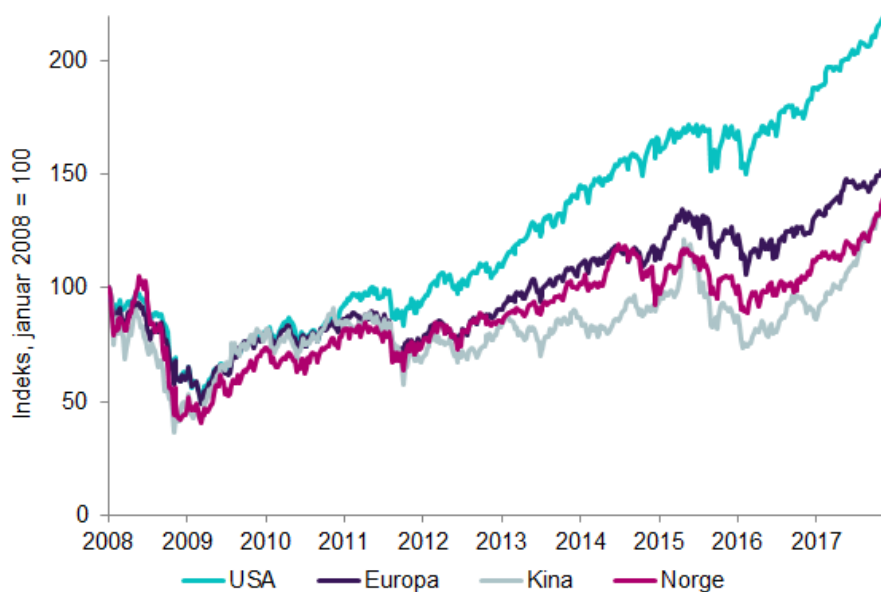
Lange statsrenter

Kilde: Thomson Reuters

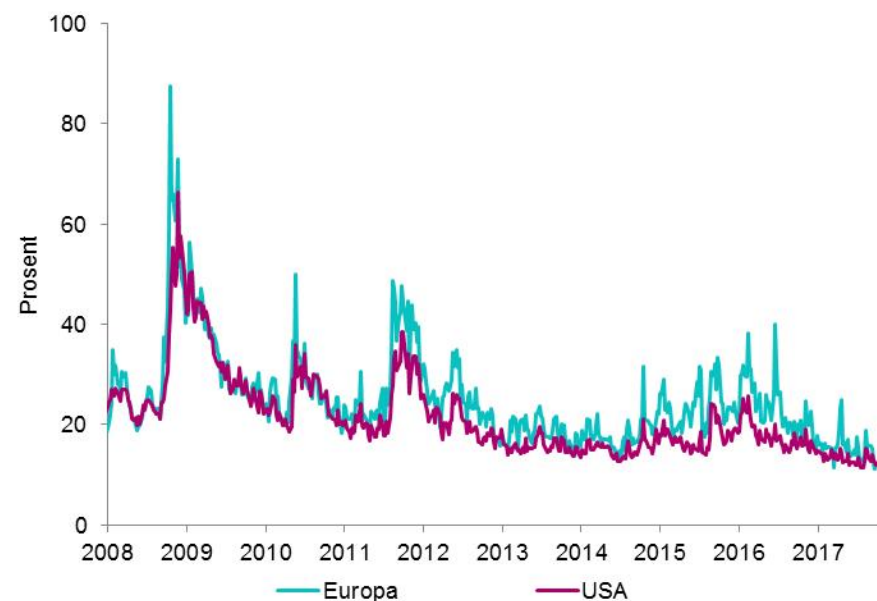
Aksjemarkedet – avkastning og risiko

Aksjemarkeder

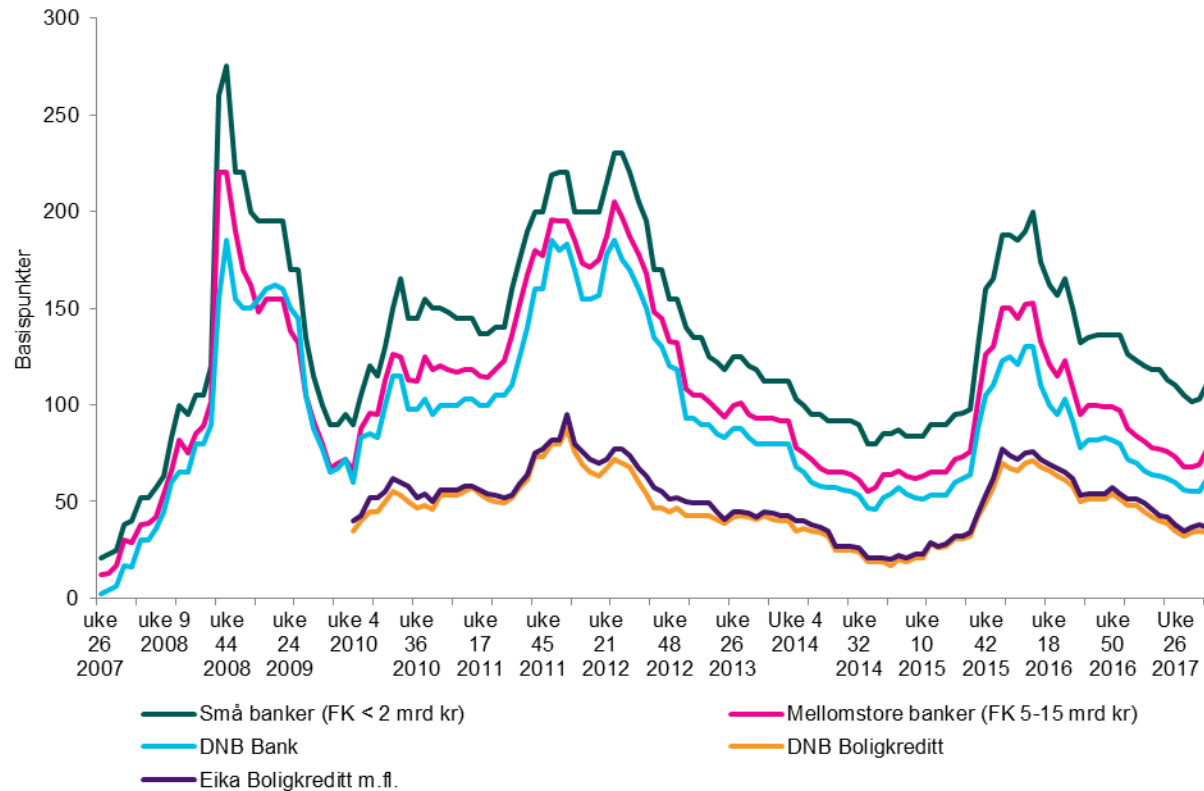
Kilde: Thomson Reuters

Implisitt volatilitet, aksjer

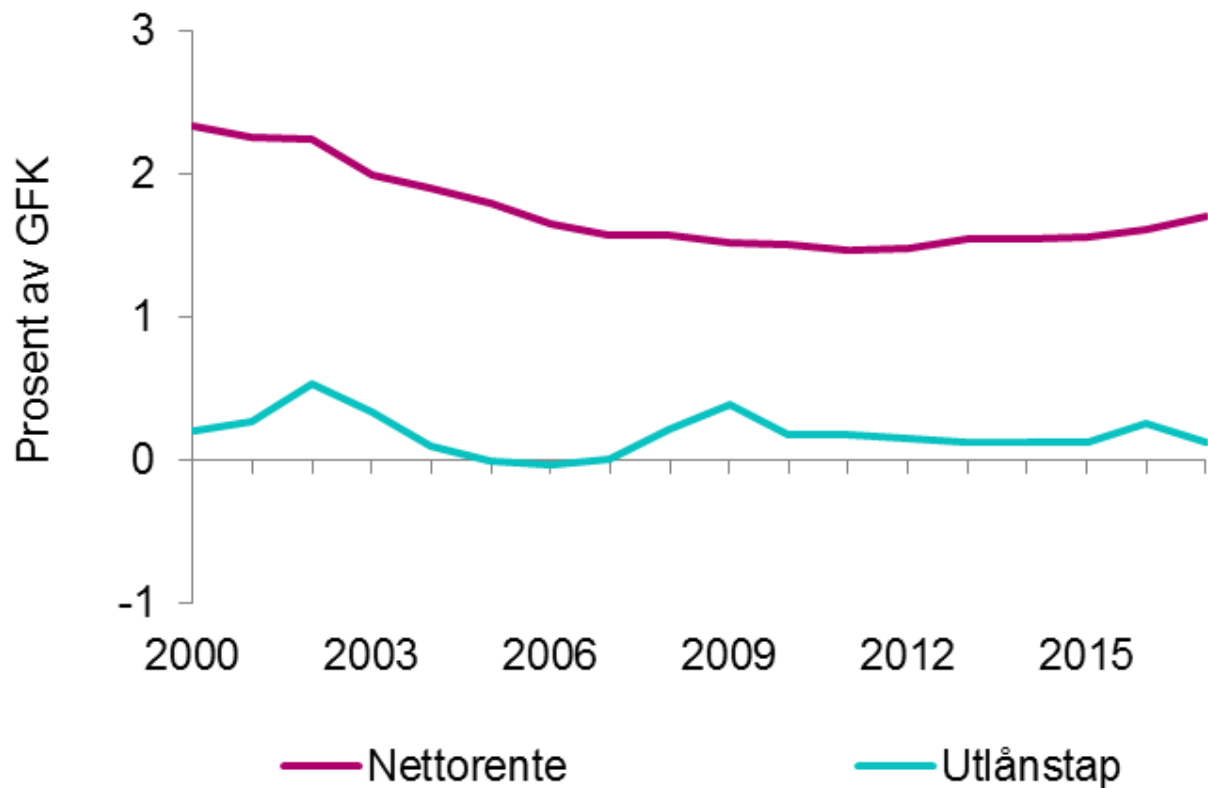
Kilde: Thomson Reuters

Risikopremier i Norge

Kilde: DNB Markets. Tom. Uke 46

Netto renteinntekter og utlånstap

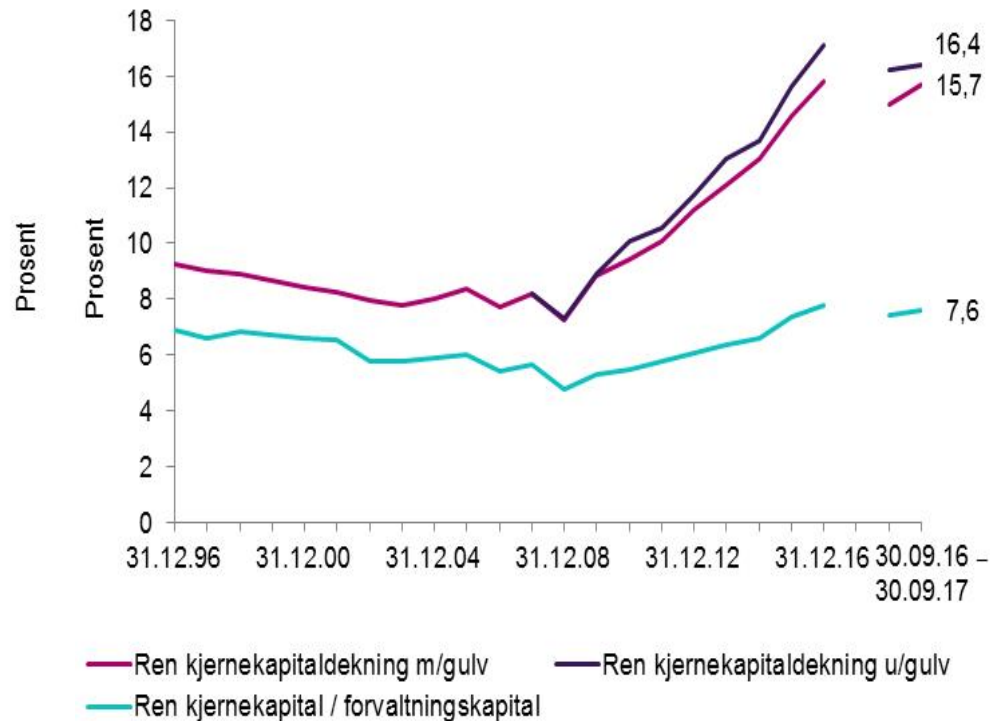
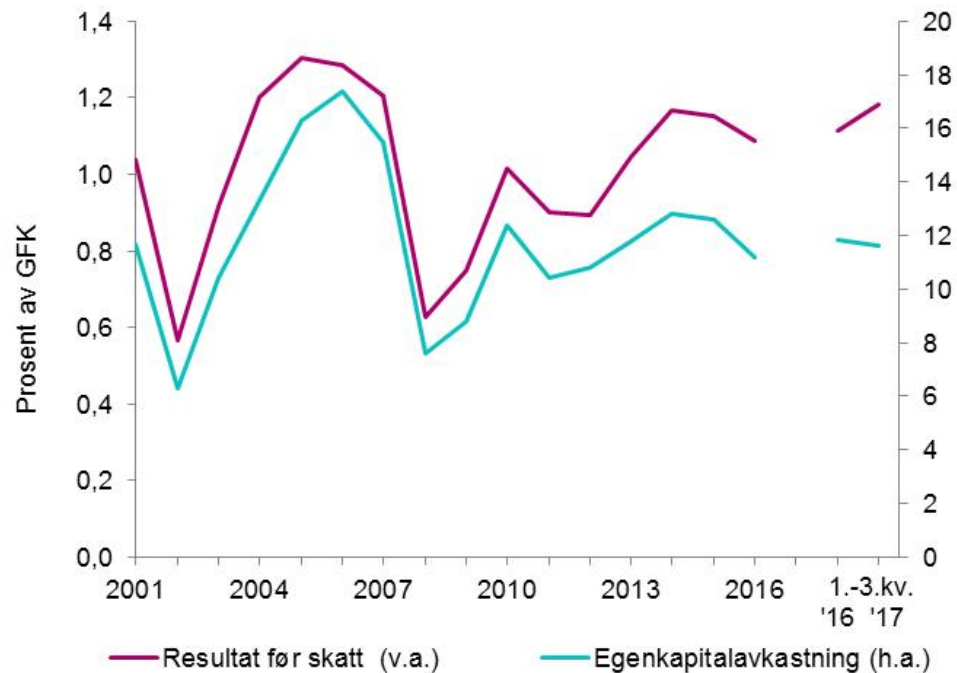

Kilde: Finanstilsynet

Inntjening og soliditet i bankene

Resultat og egenkapitalavkastning

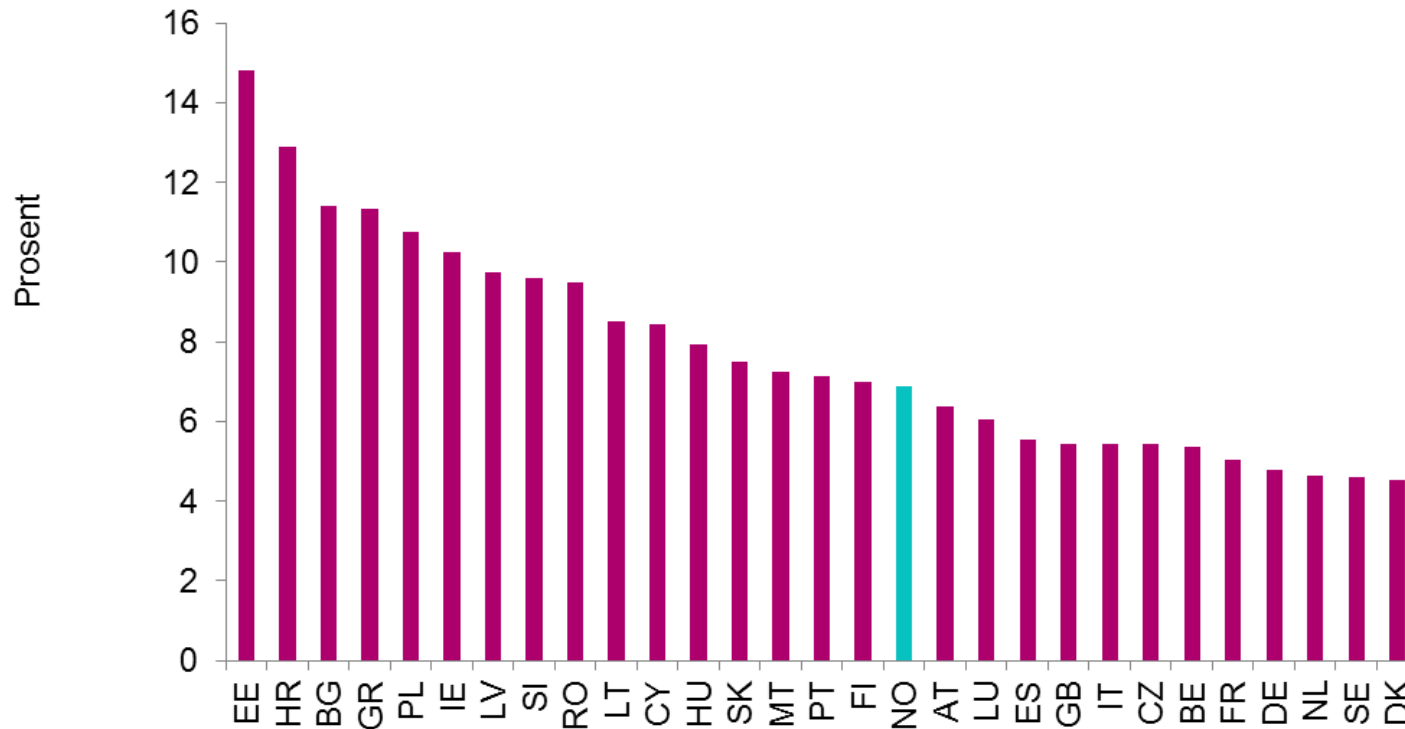
Ren kjernekapitaldekning

Kilde: Finanstilsynet

Kilde: Finanstilsynet

Uvektet kjernekapitalandel¹⁾ i europeiske banker

1) Leverage ratio, europeisk standard

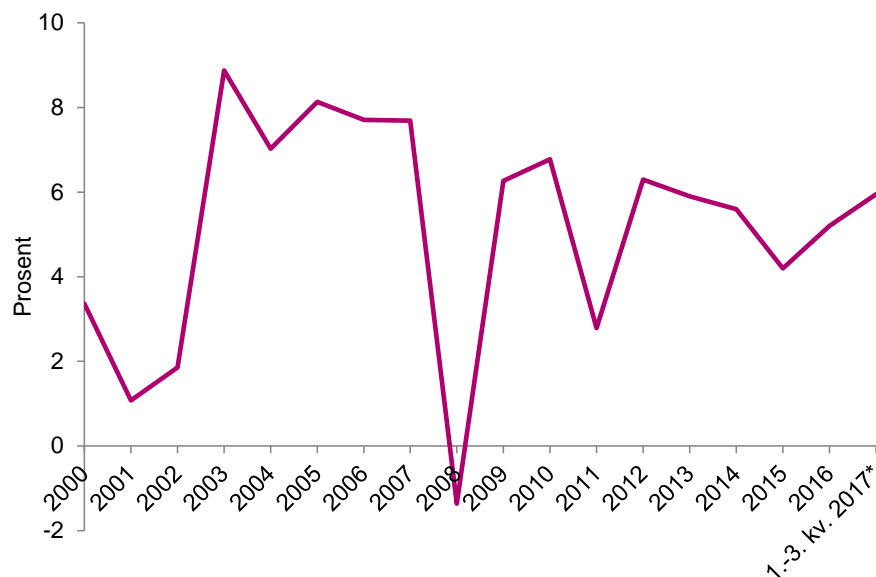
Kilde: EBA Risk Dashboard Utvalg: største banker i hvert land, totalt 189 banker. Tall pr 30.06.2017

Livsforsikring

- Økt egenkapitalen og tilpasset risikoen til risikobærende evne
- Oppfyller Solvens II-krav
- Sårbarhet: Ny finansuro
- Utfordring: God forbrukerbeskyttelse ved innskuddspensjon

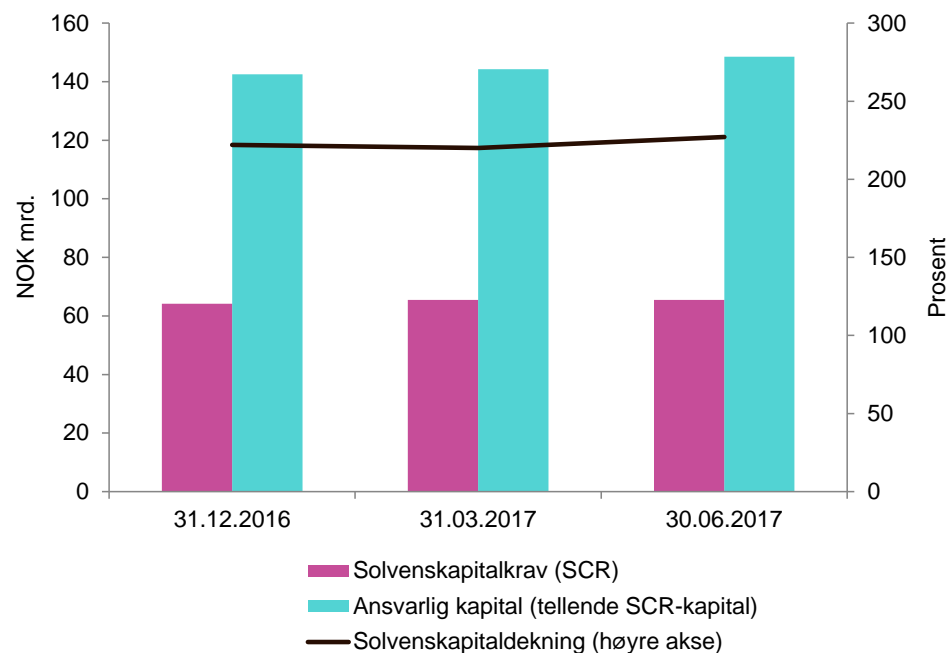
Avkastning og soliditet i livsforsikringsforetakene

Verdijustert avkastning i kollektivporteføljen

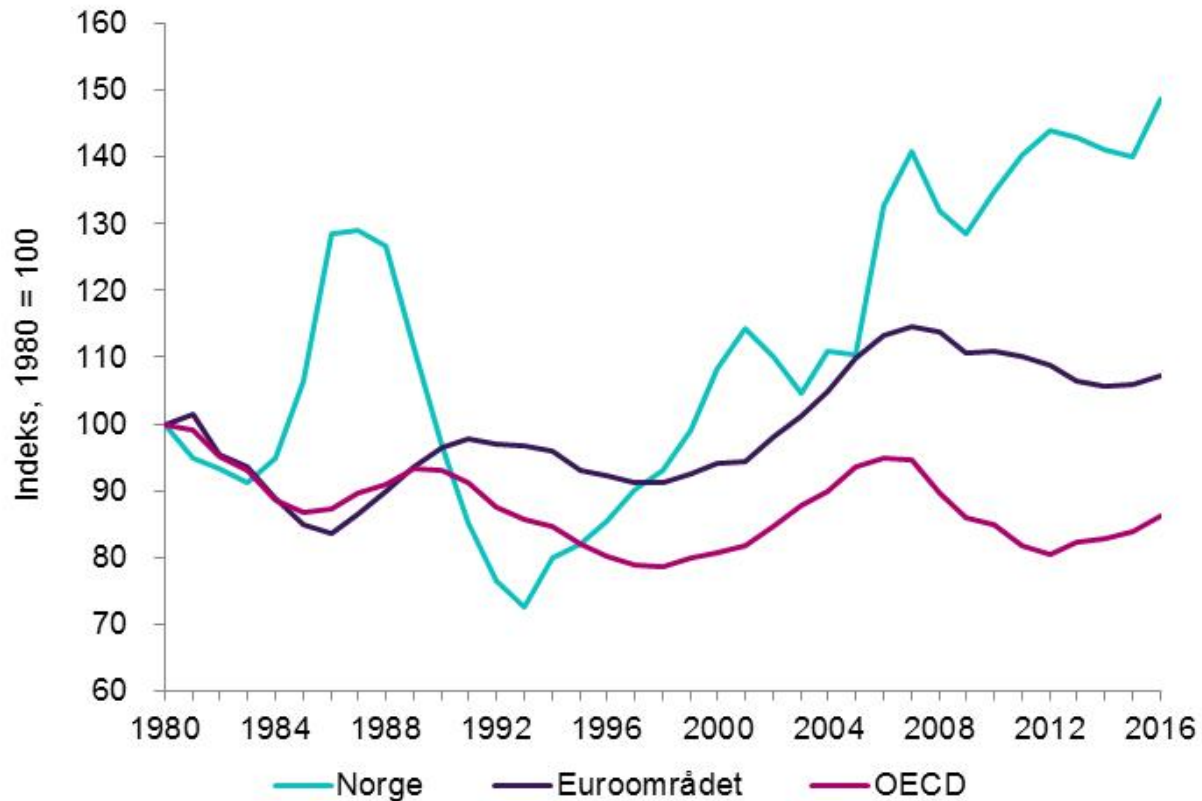
Kilde: Finanstilsynet

Solvenskapitaldekning

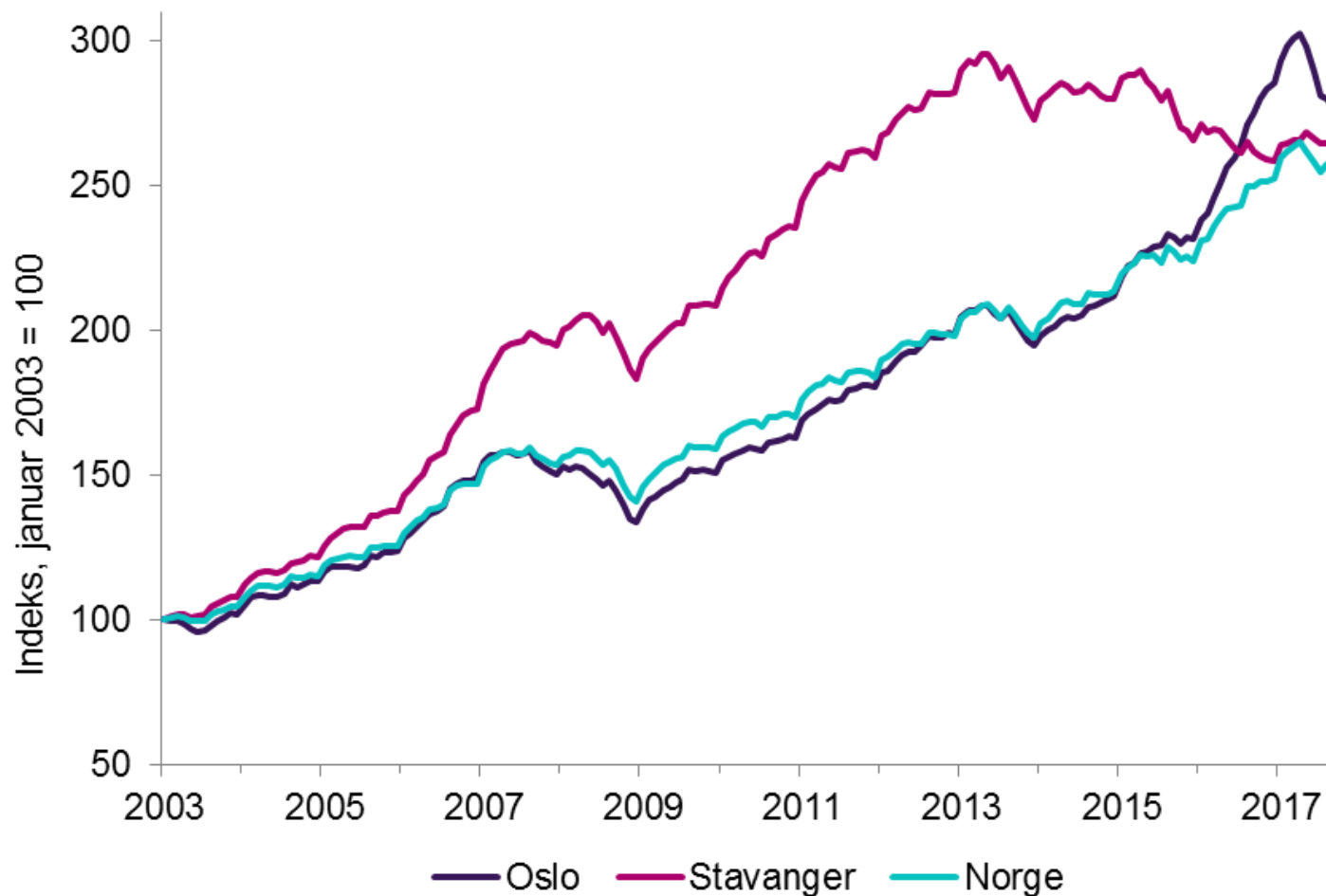
Kilde: Finanstilsynet

Boligpriser målt mot disponibel inntekt per innbygger

Kilde: OECD

Boligpriser

Kilde: Eiendom Norge

Boligmarkedet

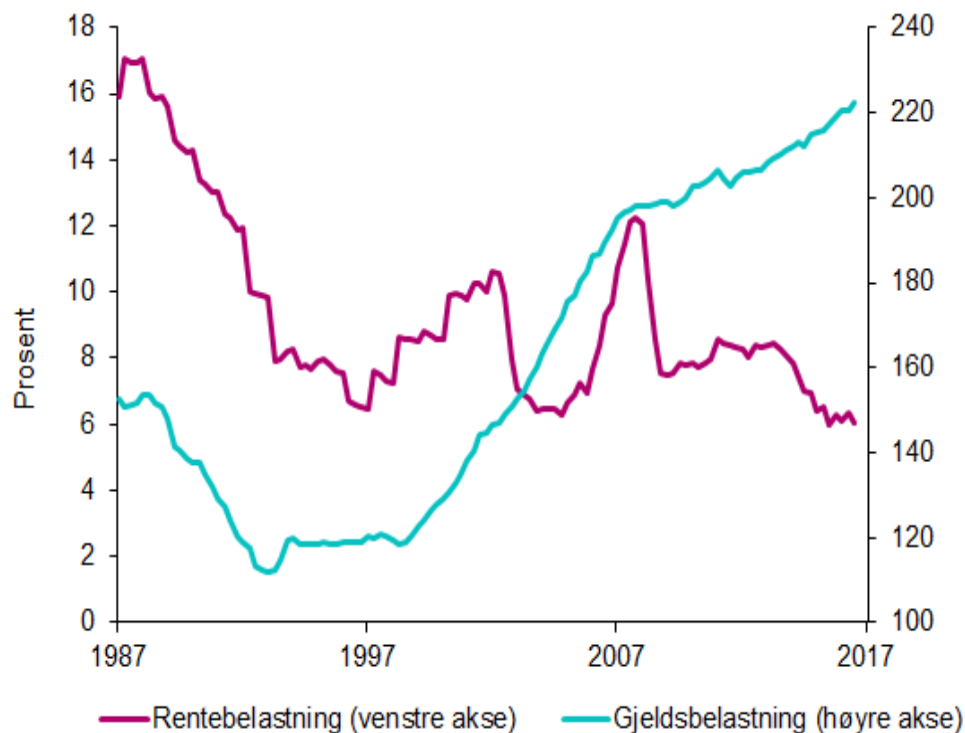
1. Korreksjon med påfølgende stabilisering?
 2. Begynnelsen på et kraftig og langvarig prisfall?
 3. En pause før prisveksten igjen tiltar?
- For tidlig å si, men så langt en naturlig avkjøling etter overoppheting – ingen dramatikk
 - Prisene kan fortsatt falle i noe tid uten at det er et krakk
 - Det er fare for at prisveksten igjen tiltar

Uansett:

- Bedre at prisene faller nå enn senere
- Gjeldsveksten har holdt seg høy, men bør avta

Husholdningsgjeld

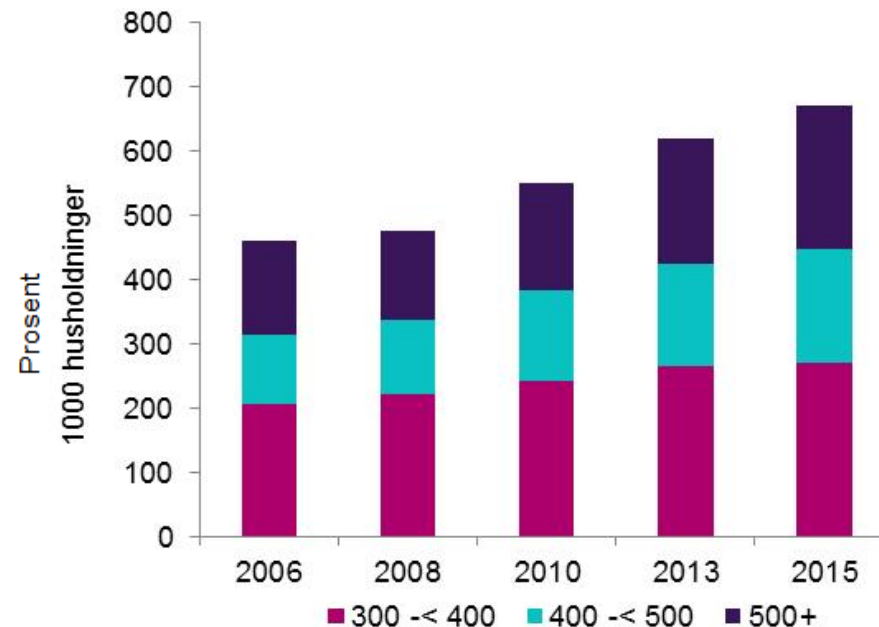
Gjelds- og rentebelastning

Kilder: Finanstilsynet og Statistisk sentralbyrå

- Gjeldsbelastning: 222 prosent
- Rentebelastning: 6 prosent

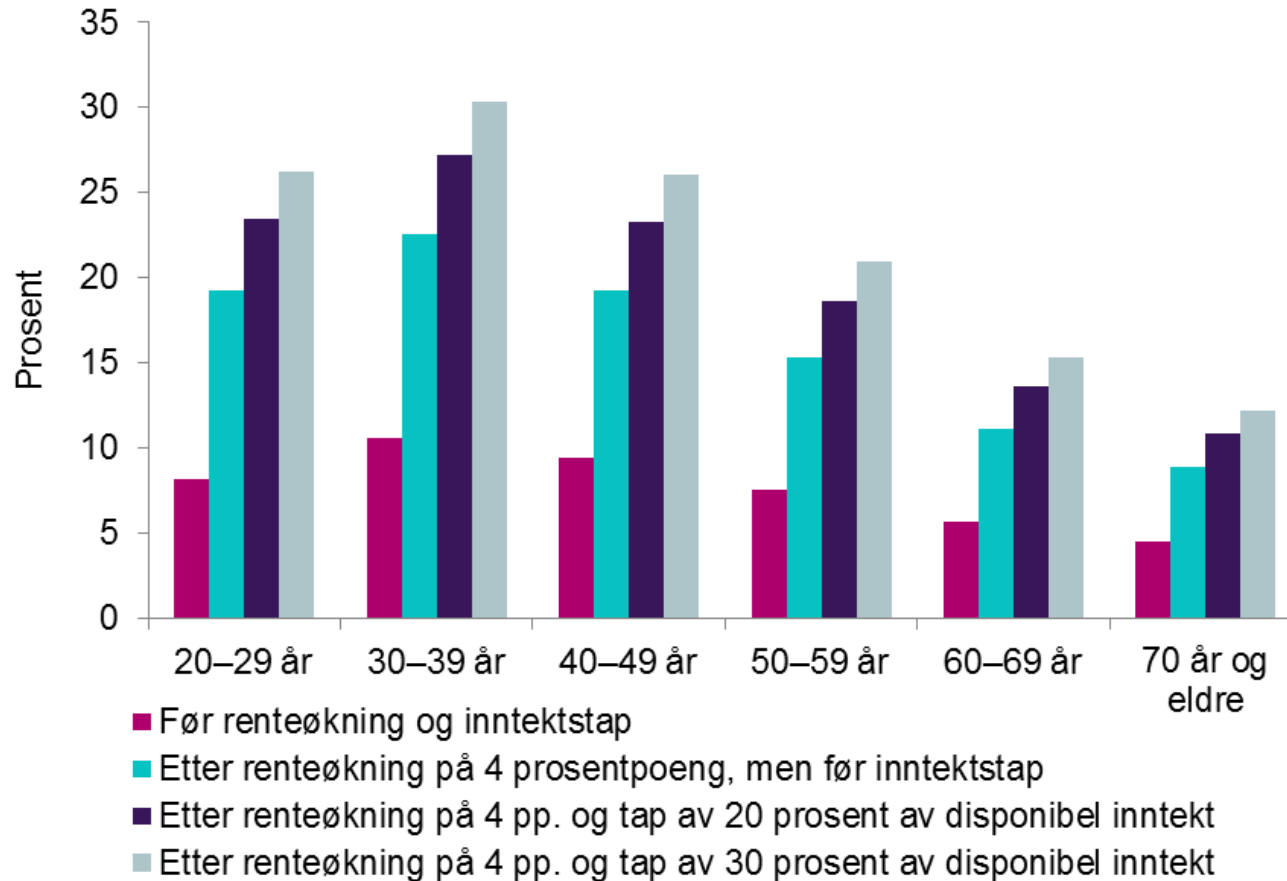
Gjeldsbelastning

Kilder: Finanstilsynet og Statistisk sentralbyrå

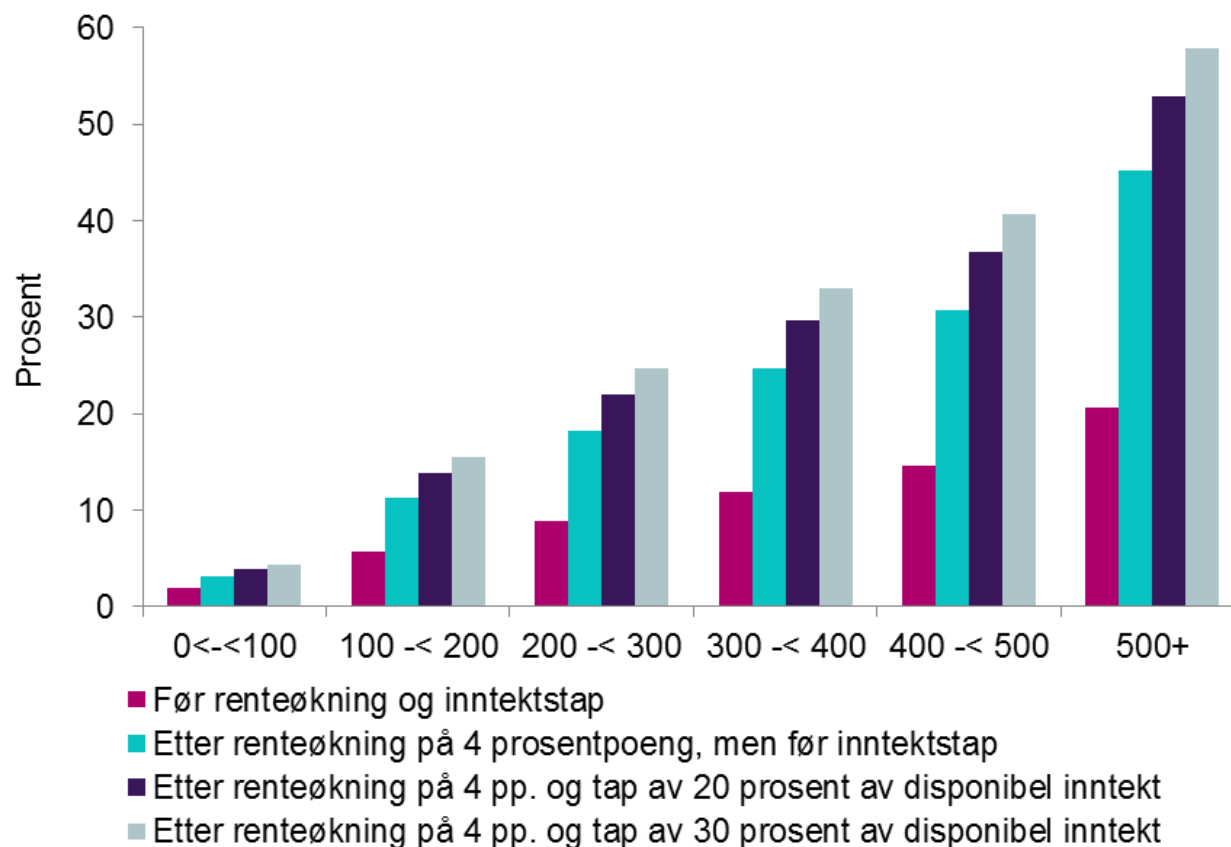
- > 500 %: 225 000 husholdninger
- > 300 %: 670 000 husholdninger

Rentebelastning etter alder, 2015

Kilder: Finanstilsynet og Statistisk sentralbyrå

Rentebelastning fordelt etter gjeldsbelastning, 2015

Kilder: Finanstilsynet og Statistisk sentralbyrå

Boliglånsundersøkelsen

Nye nedbetalingslån

	2014	2015	2016	2017
Total gjeld over 5 ganger brutto årsinntekt	8	6	9	3
Belåningsgrad over 85 prosent (medregnet tilleggssikkerhet)	10	7	5	3
Utilstrekkelig betjeningsevne	4	2	4	1
Avdragsfrihet over 60 prosent belåningsgrad*	12	9	8	4

* Grensen for avdragsfrihet gikk ved 70 prosent belåningsgrad før 2017.

Kilde: Finanstilsynet

Boliglånsundersøkelsen

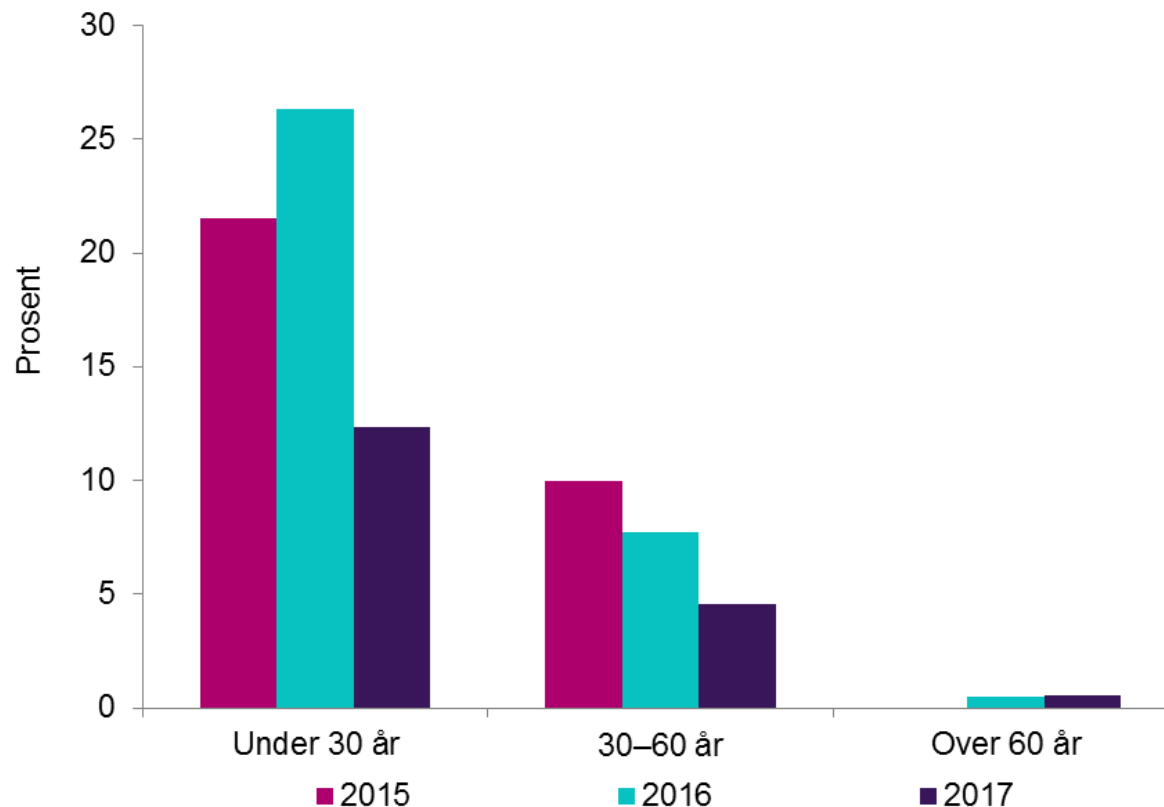
Nye rammelån

	2014	2015	2016	2017
Total gjeld høyere enn 5 ganger brutto årsinntekt	5	4	6	1
Belåningsgrad over 60 prosent*	12	13	11	12
Belåningsgrad over 60 prosent* medregnet tilleggssikkerhet	8	6	4	5
Utilstrekkelig betjeningsevne (5 pp. renteøkning)	2	1	1	1

* Belåningsgraden var 70 prosent t.o.m. 2016.

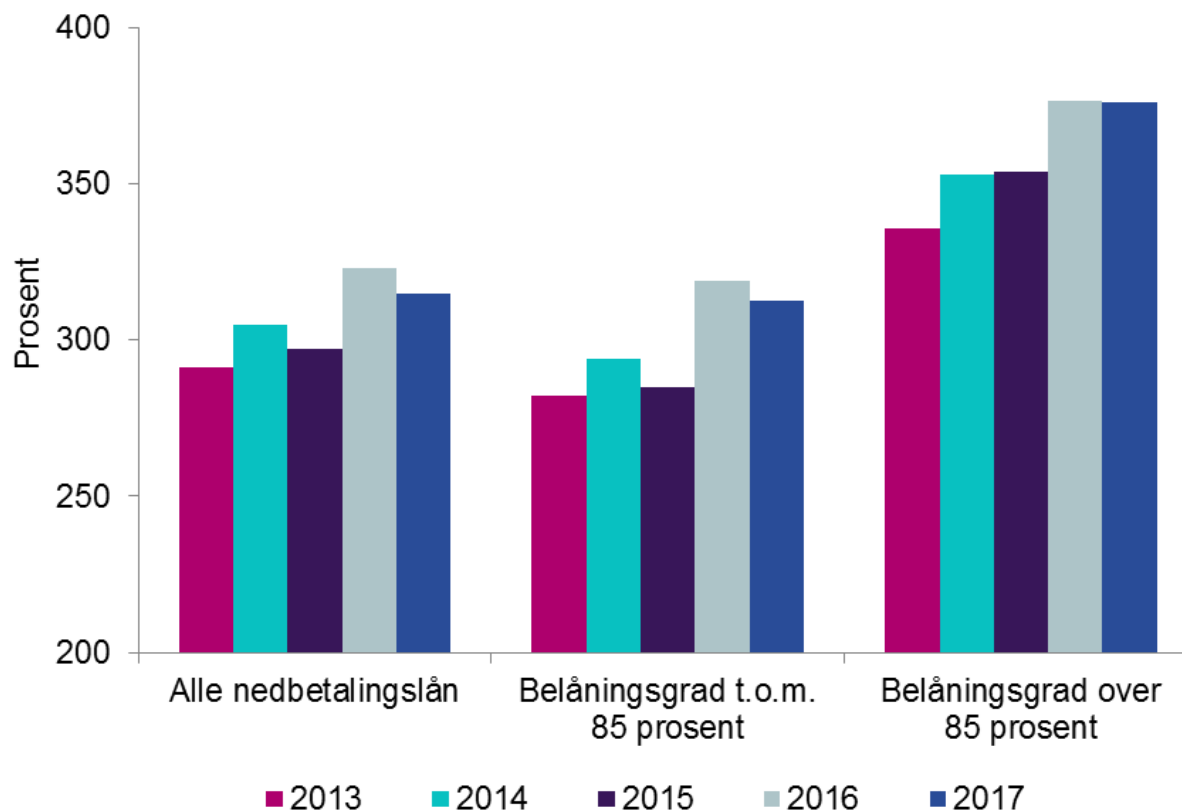
Kilde: Finanstilsynet

Belåningsgrad over 85 prosent (Lån til kjøp av bolig)

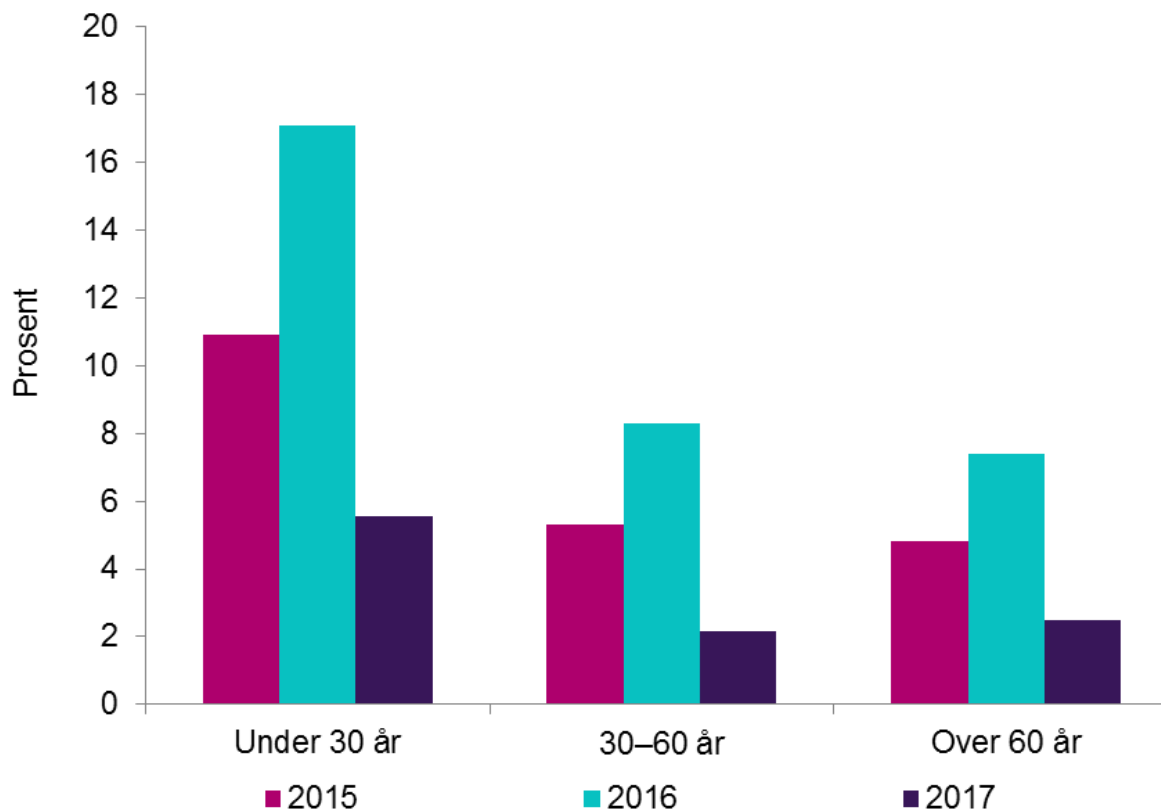
Kilde: Finanstilsynet

Gjeldsgrad for nedbetalingslån (Gjeld som andel av brutto inntekt)

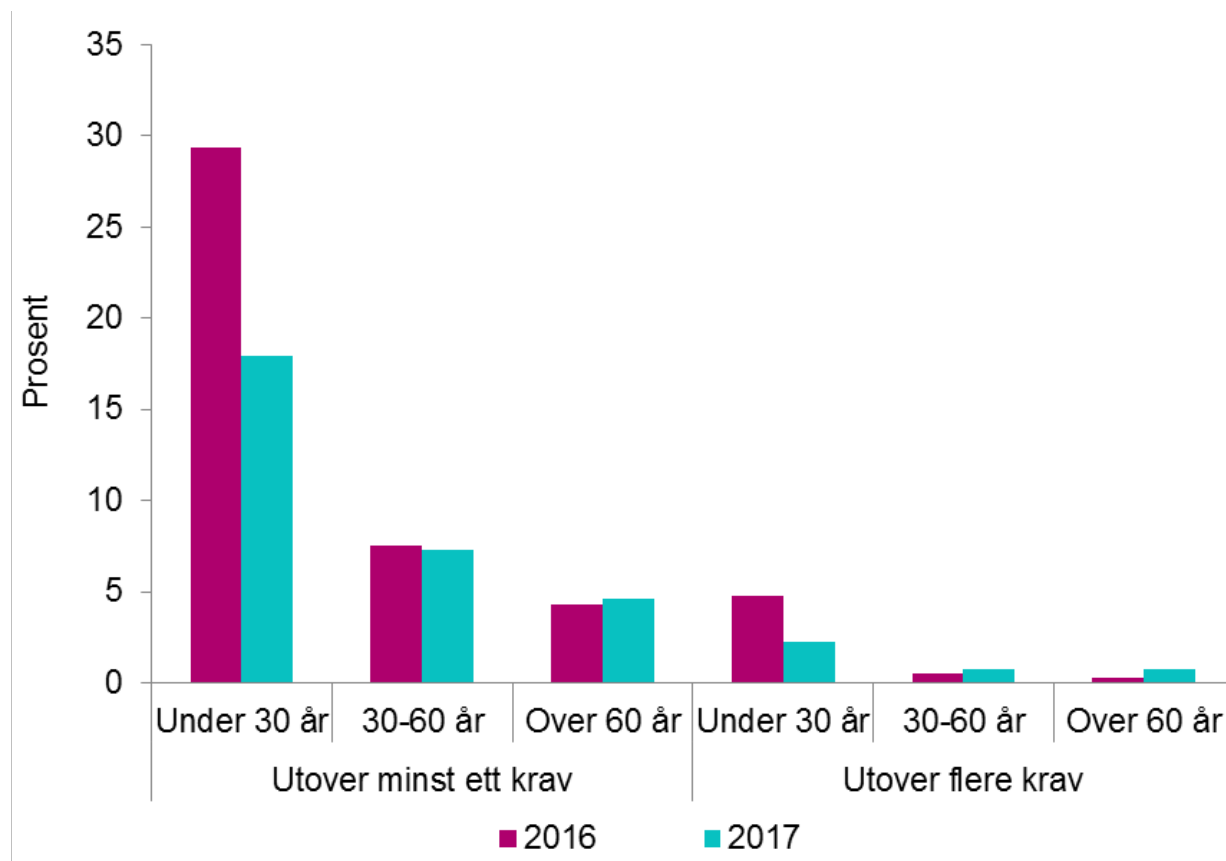
Kilde: Finanstilsynet

Gjeld over 5 ganger brutto inntekt, nedbetalingslån

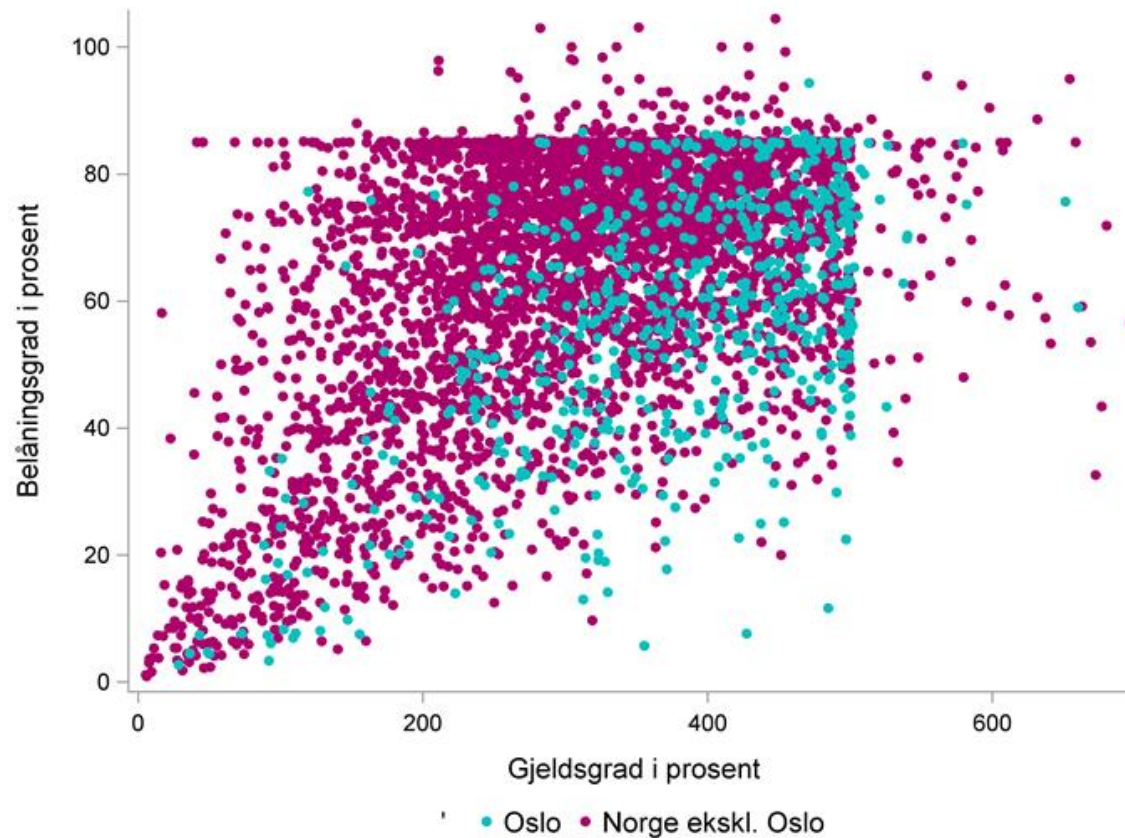
Kilde: Finanstilsynet

Utnyttelse av forskriftens fleksibilitet

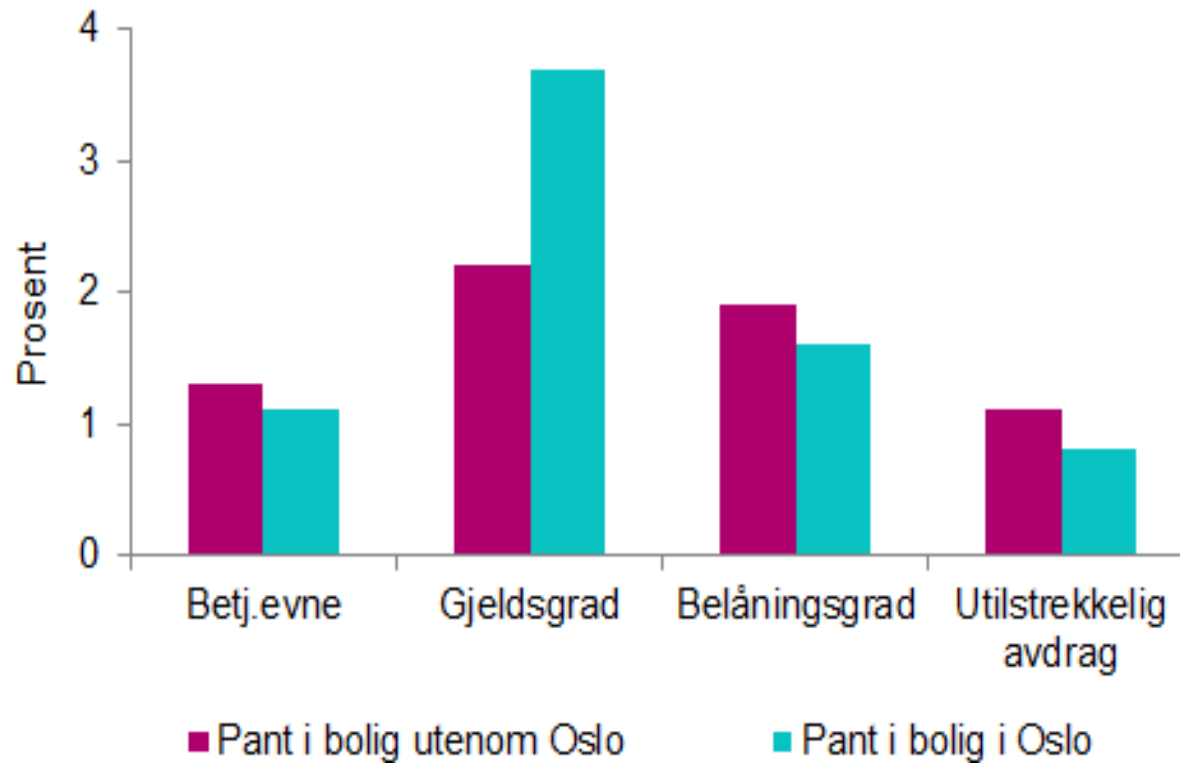

Kilde: Finanstilsynet

Belånings- og gjeldsgrad for nedbetalingslån

Fleksibilitet etter regelkrav

Kilde: Finanstilsynet

Oppsummering

- Oppgang i norsk økonomi, men den høye husholdningsgjelden og boligmarkedet gir risiko for tilbakeslag
- Bankenes lønnsomhet og finansiering utsatt ved stort boligprisfall og ny finansuro. Økt egenkapital har økt motstandskraften
- Boligprisfallet så langt en mild korreksjon
- Strammere utlånspraksis i bankene, men gjeldsveksten er fortsatt høy